

вищезазначені зміни 2018 року передбачили визначення дізнавача у ст. 3 КПК. Крім того, законодавець окреслив права і обов'язки дізнавача. Зокрема, дізнавач уповноважений: 1) починати дізнання за наявності підстав, передбачених КПК; 2) проводити огляд місця події, обшук затриманої особи, опитувати осіб, вилучати знаряддя і засоби вчинення правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку або виявлені під час затримання, а також проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, установлених КПК; 3) доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, установлених цим Кодексом, відповідним оперативним підрозділам; 4) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК. Уже зараз, виникають зауваження щодо наданих дізнавачу повноважень, зокрема, права проводити негласні слідчі (розшукові) дії. Крім того, окремі органи виявились не готові до здійснення дізнання з 1 січня 2020 року.

На нашу думку, процесуальний статус дізнавача, його повноваження та обов'язки мають бути додатково обговорені та доопрацьовані, з огляду на зауваження, дискусійність окремих норм та майже невідворотне відтермінування початку застосування дізнання в практичній діяльності.

УДК 343. 133 (477)

Катерина Володимирівна ШЕВЦОВА,

керівник Харківської місцевої прокуратури №1,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРОКУРОРА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

З прийняттям і введенням у 2012 році в дію чинного КПК України, а також подальшим унесенням до нього низки змін і доповнень перед правниками та практиками постала необхідність в осмисленні парадигми сучасного кримінального процесу. А зважаючи на той факт, що досудове розслідування є тим «стержнем», від якого на 90 % залежить результат судового розгляду провадження по суті, дослідження питань реалізації загальних положень досудового розслідування має важливе значення. Безумовно, що не виключенням є й потреба у вивченні проблематики

процесуальних повноважень прокурора щодо реалізації загальних положень досудового розслідування. Насамперед, зумовлено це тим, що відповідно до вимог ст. 25 КПК України прокурор, слідчий зобов'язані в межах своєї компетенції розпочати досудове розслідування в кожному випадку безпосереднього виявлення ознак кримінального правопорушення (за виключенням випадків, коли кримінальне провадження може бути розпочате лише на підставі заяви потерпілого) або в разі надходження заяви (повідомлення) про вчинення кримінального правопорушення, а також вжити всіх передбачених законом заходів для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила. У контексті цього слід констатувати, що ефективна реалізація засади публічності не можлива без законодавчого унормування чітких загальних положень досудового розслідування. Серед іншого, зазначене обумовлено й європейською інтеграцією та приведенням національного законодавства до вимог міжнародно-правових актів, пов'язаних із запровадженням ефективного механізму виконання завдань кримінального провадження, визначених у ст. 2 КПК України. Тим часом, деякі питання правового регулювання повноважень прокурора щодо реалізації загальних положень досудового розслідування досі залишаються нерозглянутими або вельми дискусійними, що потребує додаткового їх опрацювання. Зумовлено це тією обставиною, що, по-перше, законодавцем змінено початок досудового розслідування, у зв'язку з чим в практичній діяльності виникають певні труднощі й непорозуміння щодо внесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань; проведенням процесуальних дій до початку розслідування (наприклад, огляду житла чи іншого володіння особи, де відбулася подія у разі відсутності невідкладних випадків проникнення до нього; затримання особи за підозрою у вчиненні злочину тощо). По-друге, у зв'язку зі створенням нових органів досудового розслідування (ДБР, НАБУ) прокурори зіштовхуються з проблемою визначення підслідності кримінальних проваджень, що негативно впливає на допустимість отриманих доказів. По-третє, однозначно не вирішеним залишається питання щодо об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування, оскільки в КПК України передбачені не всі їх випадки, які мають місце на практиці. По-четверте, потребує свого вдосконалення й архітектура побудови загальних положень досудового розслідування, що, безумовно, сприятиме більш ефективній їх практичній реалізації. Так, наприклад, окремі питання щодо початку розслідування та вирішення спорів про підслідність унормовані в статті 218 КПК України, яка присвячена місцю проведення досудового розслідування. Не зрозумілою вбачається й логіка щодо унормування порядку проведення строку

досудового розслідування в статтях 294-295-1 глави 24, а не в статті 219 глави 19 КПК України, де безпосередньо й передбачені строки досудового розслідування. На наш погляд, наведені неузгодженості та суперечності у кінцевому результаті негативно впливають як на захист особи, суспільства й держави від кримінальних правопорушень, охорону прав, свобод та законних інтернів учасників кримінального провадження, так і забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування. Таким чином, нагальним питанням є комплексне напрацювання пропозицій з удосконалення кримінального процесуального законодавства України, а також вирішення нового завдання, спрямованого на переосмислення теоретичних і прикладних проблем у частині процесуальних повноважень прокурора щодо реалізації загальних положень досудового розслідування. Адже, з одного боку, нові вимоги прикладного характеру покликані забезпечити ефективну й повну реалізацію прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а з іншого – спрямувати діяльність уповноважених службових осіб, у тому числі прокурорів, на повне, швидке й неупереджене розслідування кримінальних правопорушень, неухильне дотримання засад верховенства права і законності. Ми переконані в тому, що напрацювання відповідних шляхів досягнення цього балансу покладено на науку кримінального процесу, оскільки низка запроваджених до КПК України прогресивних положень не в повній мірі вирішують існуючі протягом тривалого часу прогалини і недоліки у правовій регламентації піднятої проблеми.

УДК 343. 1 (477)

Ксенія Андріївна ЩЕТИНА,

курсант 3 курсу факультету №1 Харківського національного університету внутрішніх справ

науковий керівник: Віталій Володимирович Романюк,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства, факультет № 1 Харківського університету внутрішніх справ

ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ ЯК ЗАСАДА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Будь-яка сфера людської діяльності підкорюється загальним, найбільш базовим правилам, які, власне, не лише виступають